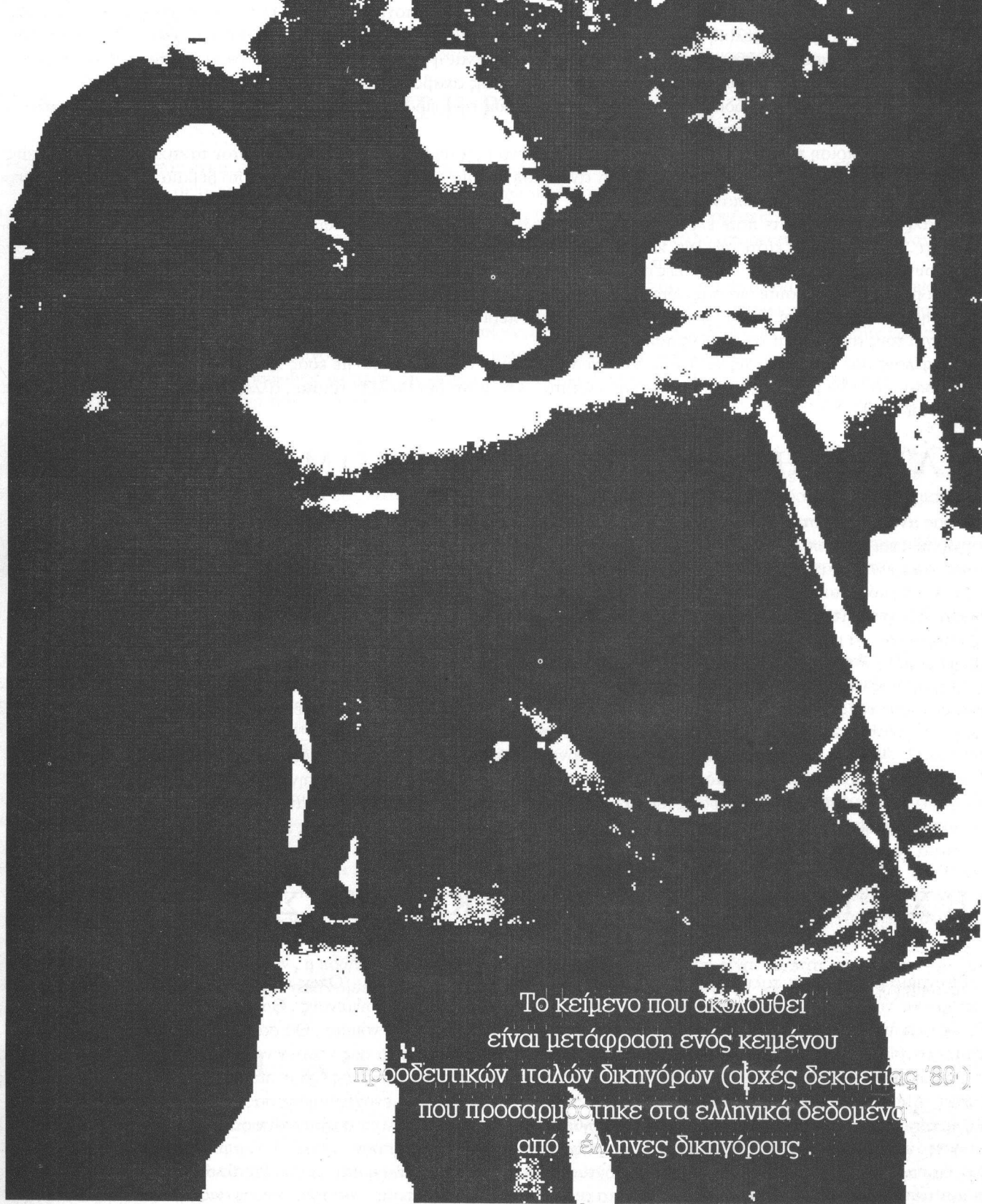

ΑΝΑΚΡΙΣΗ

ΜΗ ΛΕΤΕ ΤΙΠΟΤΑ - ΜΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΤΕ ΤΙΠΟΤΑ
(γίγνεται ποτέ δε ξέρεις)

Το κείμενο που ακολουθεί
είναι μετάφραση ενός κειμένου
προοδευτικών ιταλών δικηγόρων (αρχές δεκαετίας '80)
που προσαρμόστηκε στα ελληνικά δεδομένα
από Έλληνες δικηγόρους.

Γ Ε Ν Ι Κ Α

Η ανάκριση (είτε γίνεται από την αστυνομία, είτε γίνεται από τον δικαστή) είναι ένα μέσο στα χέρια των κρατικών οργάνων για να αποδείξουν την ενοχή την δικιά σας ή κάποιου άλλου. Για το λόγο αυτό βασική επιδίωξη των ανακριτών είναι να βγάλουν όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες για το τί είσατε, τί πιστεύετε, τί κάνετε, για το καθετί που θα μπορούσε να σας ενοχοποιήσει. Θεωρητικά βέβαια η ανάκριση έχει σα σκοπό να αποδείξει την ενοχή ή την αθωότητα του κατηγορουμένου. Η πράξη όμως έχει αποδείξει πως την αστυνομία πολύ λίγο την ενδιαφέρει η δεύτερη αυτή περίπτωση.

Στη χώρα μας η ποινική νομοθεσία χαρακτηρίζεται από τις απεριόριστες εξουσίες που δίνει στην αστυνομία και από τον περιορισμό των δικαιωμάτων του κατηγορούμενου πολίτη.

Έτσι δίνεται στην αστυνομία από ένα νομοθετικό διάταγμα του 1946 η υποχρέωση (αρ. 243 π. 2) να ενεργεί όλες τις ανακριτικές πράξεις και χωρίς εισαγγελική παραγγελία, όταν πρόκειται για αυτόφωρο έγκλημα ή όταν υπάρχει κίνδυνος από την αναβολή να καταστραφούν τα ίχνη κάποιου εγκλήματος. Αυτή είναι η λεγόμενη αστυνομική ανάκριση που τόσο απλόχερα εφαρμόζεται. Σημαντικό είναι πως το αν υπάρχει κίνδυνος εκ της αναβολής το κρίνει ο αστυνομικός.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ποινικής δικονομίας όπως εφαρμόστηκαν στην πράξη, αυτοί που μπορούν να κάνουν ανάκριση είναι ο τακτικός δικαστής και ο αστυνομικός.

Για να γίνει η ανάκριση πρέπει ο εισαγγελέας να εκδώσει ένα έγγραφο που να απευθύνεται στον τακτικό ανακριτή ή στους αστυνομικούς και να τους εξουσιοδοτεί να κάνουν ανάκριση για μια συγκεκριμένη πράξη. Αυτό βέβαια δεν ισχύει στις περιπτώσεις που περιγράψαμε παραπάνω.

Όταν ανακρίνεστε, δεν είστε ποτέ ελεύθεροι. Σε κάθε ανάκριση θα ασκείται πάνω σας όσο το δυνατόν περισσότερη ψυχολογική βία. Δεν πρέπει να είστε αφελής και να πιστέψετε ότι μιλώντας με τον ανακριτή θα αποδείξετε την αλήθεια, θα σας καταλάβουν, θα τα καταφέρετε. Οι καλές ανακρίσεις είναι αυτές που δεν περιέχουν τίποτα, από τις οποίες δεν μπορεί κανείς να βγάλει τίποτα, ούτε για όσας ούτε για τους άλλους.

Σκοπός της ανάκρισης είναι να σας βγάλουν όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες για σας, για αυτό που πιστεύετε και κάνετε, για τους αγώνες και τις μορφές πάλης.

Για τους φίλους σας και για όλους εκείνους που αγωνίζονται για τον ίδιο σκοπό με εσάς. Μη τους κάνετε αυτό το δώρο.

Ένας τρόπος είναι να μην τους δείξετε καμιά οικειότητα. Όχι μόνο δεν θα λέτε τίποτα, αλλά θα είσατε πολύ συντηρητικοί και κλειστοί.

ΑΝΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Όταν σας ανακρίνουν στην αστυνομία, το πρώτο καθήκον είναι να μάθετε ποιά είναι η θέση σας. Αν είσατε μάρτυρες, κατηγορούμενοι ή ύποπτοι, αν δηλαδή υπάρχουν ενδείξεις εναντίον σας για κάποιο έγκλημα.

Αν σας ανακρίνουν σαν ύποπτους ή σαν κατηγορούμενους απαιτείστε αμέσως την βοήθεια και την παρουσία του δικηγόρου σας. Είναι το μόνο που δεν μπορεί να στερηθεί ποτέ ο κατηγορούμενος. Αν σας αρνηθούν την βοήθεια και την παρουσία δικηγόρου, αρνηθείται να απαντήσετε.

Αν ανακρίνεστε σα μάρτυρας, μην ανοίξετε το στόμα σας αν δεν γραφτεί πρώτα από όλα ότι είσατε μάρτυρες και ότι δεν υπάρχει καμιά ένδειξη εγκλήματος σε βάρος σας. Απαιτείστε να γράφονται όλες οι ερωτήσεις που σας γίνονται. Είναι κανόνας απαράβατος στην ανάκριση όλα να γίνονται εγγράφως. Για όλα να κρατούν πρακτικά. Πολλές φορές η αστυνομία ανακρίνει σαν μάρτυρες αυτούς που θέλει να ενοχοποιήσει. Να είσατε λοιπόν πολύ προσεκτικοί και αν σας κάνουν επικίνδυνες ερωτήσεις, πείτε ότι δεν είστε υποχρεωμένοι να απαντήσετε.

ΠΡΟΣΟΧΗ. Άρνηση να απαντήσετε δεν σημαίνει άρνηση κατάθεσης. Να απαντάτε δεν έχω τίποτα να δηλώσω. Π.χ. είσατε παρών στην τάδε εκδήλωση; Είδατε τον τάδε να πετάει πέτρες; Πήρατε μέρος στην συνάντηση στην οποία συζητήθηκε αυτό ή εκείνο; Σε αυτές τις περιπτώσεις μπορείται να απαντήσετε - δεν μπορώ να απαντήσω, επειδή η απάντησή μου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί εναντίον μου και για τον λόγο αυτό σε όλες τις ερωτήσεις που θα μου κάνετε θα απαντώ δεν έχω τίποτα να δηλώσω.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΚΡΙΣΗΣ

Η αστυνομία ξέρει πάντα πολύ λιγότερα από αυτά που υποκρίνεται πως ξέρει. Όπως είδατε και παραπάνω, η αστυνομία θα μπορούσε να σας ανακρίνει σαν μάρτυρες, σαν ύποπτους ή σαν κατηγορούμενους. Θα σας κάνουν να πιστέψετε ότι κάθε μέσο που χρησιμοποιούν για να σας κάνουν να πείτε την αλήθεια είναι νόμιμο. Θα σας κάνουν επίδειξη της δύναμης και της εξουσίας τους. Η απειλή της ενοχοποίησής σας είναι ένα μέσο για να σας κάνουν να πείτε αυτά που δεν ξέρουν. Θα σας απειλήσουν με δίωξη για άρνηση κατάθεσης. Να επιμείνετε σε αυτά που αναφέραμε παραπάνω, σε αυτούς τους απλούς κανόνες. Μια συμπεριφορά σταθερή και συνεπής απομακρύνει το κίνδυνο ενοχοποίησής σας.

Θα σας κάνουν να αισθανθείτε μόνοι και χωρίς βοήθεια, θα προσπαθήσουν να σας πείσουν ότι κανείς δεν μπορεί να σας βοηθήσει, και μόνο από αυτούς εξαρτάται να σας αφήσουν ή να σας κρατήσουν.

Όταν θα σας έχουν μεταχειριστεί έτσι και ελπίζοντας ότι θα σας έχουν μαλακώσει λιγάκι θα αλλάξουν τόνο. Θα βρείτε κάποιον αστυνομικό καλό που θα ενδιαφερθεί για σας, για τις δυσκολίες σας, για τους δικούς σας, για τα παιδιά σας. Θα περάσετε έτσι από μια φάση επιθετική σε μια φάση καλοσύνης. Είναι μια πολύ λεπτή στιγμή.

Να είστε πολύ προσεκτικοί και άγρυπνοι . Θα προσπαθήσουν να σας μπερδέψουν , να σας απομονώσουν από τους φίλους σας . Θα σας καλέσουν να διαχωρίσετε τις ευθύνες σας , θα σας καλέσουν να ανοίξετε την καρδιά σας . Αν όλα αυτά δεν φτάνουν για να σας κάνουν να γίνεται λογικός , θα σας επιτεθούν και πάλι στα ίσια .

Θα σας κρατήσουν κάτω από πίεση για ώρες , θα σας επαναλάβουν τις ίδιες ερωτήσεις , ξαναρχίζοντας με καινούργια ορμή . Χιλιάδες φορές θα προσπαθήσουν να σας μπερδέψουν , να σας ταπεινώσουν , να σας κουράσουν . Σε πολλές περιπτώσεις , όλοι ξέρουν , οι ανακρινόμενοι χτυπιούνται , βασανίζονται .

Μη πιστεύετε σε εκείνο που σας λένε , ή σας δείχνουν ή σας κάνουν να ακούτε . Θα σας κάνουν ένα σωρό κόλπα , θα σας φέρουν σε αντιπαράθεση με άλλους αστυνομικούς , με άλλους κατηγορούμενους ή μάρτυρες . Θα σας διαβάσουν κείμενα που θα σας λένε - ο τάδε τα είπε όλα , είναι βλακεία να επιμένεις . Θα σας κάνουν να ακούσετε μαγνητοφωνημένες συζητήσεις , θα σας δείξουν φωτογραφίες κ.τ.λ.

Μείνεται μονοκόμματα και ξεροκέφαλα στις δηλώσεις σας . Θα σώσετε τον εαυτό σας και τους άλλους .

Η τεχνική της ανάκρισης αποσκοπεί σε μια κατάσταση κατωτερότητας , αβεβαιότητας , ανασφάλειας .

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Η μόνη υποχρέωση που έχετε όταν σας ανακρίνουν είναι να δηλώσετε τα στοιχεία της ταυτότητάς σας . Μην απαντάτε σε καμία άλλη ερώτηση , σε όλες τις ερωτήσεις να απαντάτε δεν έχω τίποτα να δηλώσω .

Μην αφήσετε τον εαυτό σας να παρασυρθεί από απειλές , ούτε να ξεγελαστείτε από υποσχέσεις ότι θα σας ελευθερώσουν ή θα καλύψουν την υπόθεση . Τις περισσότερες φορές το δικαστήριο δεν έχει κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο εναντίον σας εκτός από τις δηλώσεις σας στην αστυνομία . Είναι άχρηστο να τους κάνετε αυτό το δώρο .

Μην απαντάτε σε καμία ερώτηση που σας κάνουν αν δεν γραφτεί σαν τί σας ανακρίνουν . Ανδε σας πούν τις κατηγορίες , αν δεν σας δείξουν τις αποδείξεις εναντίον σας , αν δεν μπορέσετε πρώτα να μιλήσετε με τον δικηγόρο σας , αν δεν σας λένε ποιά εξουσία έδωσε στην αστυνομία το δικαίωμα να σας ανακρίνει , αν για όλες τις ερωτήσεις δεν κρατηθούν πρακτικά , πείτε τίποτα είναι δικαίωμά σας . μην ανοίξετε το στόμα σας, μην πείτε τίποτα , είναι δικαίωμά σας .

Έχετε το δικαίωμα σαν κατηγορούμενος να πείτε ότι ψέμμα σας κατέβει στο κεφάλι . Είναι όμως πολύ επικίνδυνο , επειδή θα μπορούσατε να μπλεχτείτε σε ένα τέτοιο μπέρδεμα από ψευτιές , από το οποίο θα ήταν δύσκολο να ξεγλυστρήσετε . Να είστε απλοί και προσεκτικοί .

Αν σε μία ερώτηση δεν είστε σίγουροι μπως να απαντήσετε και δεν μπορείτε απλώς να αρνηθείτε με ένα όχι , αντί να δώσετε αδέξιες εξηγήσεις απαντήστε απλά δεν έχω τίποτα να δηλώσω . Καντε το ακόμα κι αν οι ερωτήσεις που σας κάνουν δεν έχουν καμία σχέση με τα γεγονότα για τα οποία σας κατηγορούν . Οι απαντήσεις σας μπορεί να χρησιμεύσουν σα στήριγμα άλλων ερωτήσεων .

Μια υπεράσπιση δεν εφευρίσκεται μέσα στο αστυνομικό τμήμα . Μελετιέται με καθαρό κεφάλι μαζί με τον δικηγόρο σας . Όσο διάστημα δεν έχετε δικηγόρο ένα πράγμα πρέπει να κάνετε . Να διατηρήσετε , με το να μην πείτε τίποτα , όλες τις δυνατότητες υπεράσπισης .

Το ίδιο όταν σας παρουσιάζουν φωτογραφίες , μην πείτε δεν ξέρω , αρνηθείτε να απαντήσετε . Μπορείτε πάντα μετά να καθορίσετε καλύτερα τα πράγματα .

Πάρτε το χρόνο που σας χρειάζεται και μην απαντάτε βιαστικά . Μην συζητάτε τίποτα με τους αστυνομικούς . Μην αναγνωρίσετε ποτέ τον εαυτό σας , ακόμα και αν σας δείξουν μια πολύ καθαρή φωτογραφία . Μην δηλώσετε ότι έχετε κάνει αυτό ή ότι έχετε πάρει μέρος σε κάποια γεγονότα που σας ενοχοποιούν . Μην μιλάτε πολύ και αρνηθείτε να απαντήσετε στις ερωτήσεις που δεν είναι σχετικές με τις κατηγορίες που σας αποδίδουν . Μην δώσετε ποτέ λογαριασμό για τις πράξεις σας . Μην δηλώσετε ποτέ σε ποιά οργάνωση ανήκατε ή ανήκουν άλλοι φίλοι σας , ποιοί είναι , ποιά είναι η γνώμη σας για αυτούς , τί πράγματα λέγονται για αυτούς .

Μην αφήνετε ποτέ να σας υποβάλλεται η απάντηση σε μια ερώτηση απο τον ανακριτή . Χρησιμοποιήστε πάντα τα δικά σας λόγια . Σε μια ερώτηση είναι καλύτερο πρώτα να αρνηθείς και μετά να εξηγήσεις , παρά πρώτα να εξηγήσεις και μετά να αρνηθείς , με κίνδυνο να μπερδευτείς .

Όταν σας ζητούν πληροφορίες σε πράγματα πολύ σοβαρά ή πολύ γνωστά , να έχετε αμφιβολίες και να απαντάτε χρησιμοποιώντας την ταχτική του - μου φαίνεται ότι είναι έτσι - και - μπορείνα είναι έτσι , δεν είμαι σίγουρος . Όταν αντίθετα σας ζητάνε πληροφορίες για λεπτομέρειες σε αυτή ή σε εκείνη την περίπτωση , για αυτόν ή για τον άλλον πρέπει να πείτε - δεν θυμάμαι - δεν ξέρω - δεν είδα .

Αν σας χτυπήσουν ή σας βασανίσουν , η πρώτη σας δουλειά μόλις σας αφήσουν ελεύθερο είναι να πάτε αμέσως σε ένα γιατρό . Όταν σας ανακρίνει δικαστής πριν απαντήσετε σε οποιαδήποτε άλλη ερώτηση απαιτήστε να γραφτεί ότι σας χτύπησαν (ο τάδε , εκεί τότε) .

ΑΝΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗ

Όταν ανακρίνεστε από δικαστή οι κανόνες δεν αλλάζουν . Ο δικαστής είναι πιο επικίνδυνος από οποιονδήποτε αστυνομικό . Ο αστυνομικός έχει την δύναμη , ο δικαστής έχει το νόμο . Ο δικαστής είναι αυτός που σας φυλακίζει , που μαζεύει όλα τα στοιχεία σε βάρος σας . Πάντα στην ανάκριση κρατούνται πρακτικά . Δηλώστε τα στοιχεία τις ταυτότητάς σας , σε αυτό το σημείο δεν πρέπει να πείτε ψέμματα . Πρέπει να διαβάσετε πάντα τα πρακτικά με προσοχή πριν υπογράψετε (αν βέβαια υπογράψετε) . Προσέξτε ότι έχετε πει να αποδωθεί με τα λόγια σας και όχι με τα λόγια του ανακριτή . Ζητήστε και ελέγξτε αν

είναι γραμμένες οι ερωτήσεις . Οι αστυνομικοί και οι ανακριτές γενικά είναι υποχρεωμένοι να γράφουν στα πρακτικά όλες τις διαμαρτυρίες και όλες τις δηλώσεις σας . Ζητείστε να υπογράψει μαζί σας τα πρακτικά αυτός που πράγματι σας ανέκρινε . Πρίν υπογράψετε , βάλτε στα πρακτικά όλες τις διορθώσεις και τις μετατροπές που νομίζετε . Αλλιώς δεν υπογράφετε . Ακόμα δεν υπογράφετε αν σας φέρθηκαν άσχημα και σας χτύπησαν και αν δεν φαίνεται η ακριβής ώρα που άρχισε και έκλεισε η ανάκριση .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Αυτό που ισχύει είναι οτι μπορούν να σας ανακρίνουν είτε σας έχουν προσάγει για εξακρίβωση στοιχείων , είτε αν σας παραπέμπουν με κατηγορίες . Και στις δύο περιπτώσεις είναι σκόπιμο να διατηρήσετε τα δικαιώματα που περιγραφονται παραπάνω . Μπορούν να σας κρατήσουν στο τμήμα μέχρι και 24 ώρες χωρίς να σας απαγγείλουν κατηγορίες . Είναι προφανές πως σε αυτό το διάστημα θα προσπαθήσουν να αντλήσουν πληροφορίες που θα ενοχοποιούν εσάς ή κάποιον άλλο . ΜΗΝ ΤΟΥΣ ΚΑΝΕΤΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΧΑΡΗ . Αν με το πέρας των 24 ωρών δεν σας έχουν απαγγείλει κατηγορίες είναι υποχρεωμένοι να σας αφήσουν . Είναι επίσης υποχρεωμένοι να σας επιτρέψουν να κανετε ένα τηλεφώνημα . Προσοχή! Μην το ξοδέψετε άδικα . Απαιτείστε το και επικοινωνήστε με κάποιον δικηγόρο ή με κάποιον που είστε σίγουροι οτι θα τον ειδοποιήσει . Εξηγήστε επακριβώς τί έχει συμβεί και σε ποιο τμήμα βρίσκεστε . Μέχρι να επικοινωνήσετε με τον δικηγόρο διατηρήστε το δικαίωμα να μην πείτε τίποτα και να μην υπογράψετε τίποτα . Αν σας κρατούν για απλή εξακρίβωση στοιχείων δεν είστε υποχρεωμένοι να δώσετε αποτυπώματα . Μόνο αν σας απαγγείλουν κατηγορίες μπορούν να σας πάρουν τα αποτυπώματα και να σας φωτογραφίσουν . Στην περίπτωση αυτή μπορούν να σας κρατήσουν στο τμήμα μέχρι και 48 ώρες αν πρόκειται για αυτόφωρο έγκλημα και στην συνέχεια να σας παραπέμψουν στον εισαγγελέα . Στην περίπτωση αυτή αφού βέβαια έχετε συνεννοηθεί με το δικηγόρο σας προσέξτε μην δώσετε πληροφορίες που είναι πιθανόν να σας προσθέσουν κατηγορίες (π.χ. Σας παραπέμπουν για τροχαία παράβαση και όχι επειδή δεν φορούσατε κράνος , μην πείτε στον εισαγγελέα πως δεν φορούσατε κράνος γιατί θα σας προσθέσει κι άλλη κατηγορία) . Ο εισαγγελέας ή θα διατάξει την διεξαγωγή προανάκρισης ή θα σας παραπέμψει στο αυτόφωρο .

**Το κείμενο αυτό προέρχεται από την έντυπη έκδοση - ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ- (1985) .
Σίγουρα δεν μπορεί να καλύψει όλες τις περιπτώσεις που μπορεί κανείς
να αντιμετωπίσει όταν ανακρίνεται . Η προσδοκία μας παντως είναι
κάποιες θεσμοθετημένες ελευθερίες να γίνουν κτήμα όλων .
Έτσι ώστε να γίνει η ζωή μας πιο εύκολη και των μπάτσων πιο δύσκολη !**

